

Treći međunarodni interdisciplinarni
skup mladih naučnika društvenih i
humanističkih nauka

The Third International
Interdisciplinary Conference for
Young Scholars in Social Sciences and
Humanities

CONTEXTS

Zbornik radova
Book of Proceedings

www.ff.uns.ac.rs

Treći međunarodni interdisciplinarni skup mladih naučnika društvenih i
humanističkih nauka

KONTEKSTI

Univerzitet u Novom Sadu

Filozofski fakultet

1. decembar 2015.

ZBORNİK RADOVA

The Third International Interdisciplinary Conference for Young Scholars in Social
Sciences and Humanities

CONTEXTS

University of Novi Sad

Faculty of Philosophy

1 December 2015

BOOK OF PROCEEDINGS

<http://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2017/978-86-6065-409-2>

ISBN

978-86-6065-409-2

Novi Sad

2017

FILOZOFSKI FAKULTET
UNIVERZITETA U NOVOM SADU

Za izdavača

Prof. dr Ivana Živančević Sekeruš, dekanica Filozofskog fakulteta

Urednik

Doc. dr Željko Milanović

Tehnička redakcija

Kristina Ivšić

Lektura

Iva Tešić

Sanja Maričić Mesarović

Ana Halas

Ana Rimar

Željko Marković

Daniela Marčok

Pokrovitelj

Pokrajinski sekretarijat za nauku i tehnološki razvoj

FACULTY OF PHILOSOPHY,
UNIVERSITY OF NOVI SAD

For the publisher

Prof. Dr Ivana Živančević Sekeruš, Dean of Faculty of Philosophy

Editor

Doc. Dr Željko Milanović

Technical Editing

Kristina Ivšić

Proofreading

Iva Tešić

Sanja Maričić Mesarović

Ana Halas

Ana Rimar

Željko Marković

Daniela Marčok

Supported by

Provincial Secretariat for Science and Technological Development

PROGRAMSKI ODBOR/PROGRAMME COMMITTEE

Prof. Dr. Ivana Živančević Sekeruš	Faculty of Philosophy, University of Novi Sad
Prof. Dr. Jasmina Grković Major	Faculty of Philosophy, University of Novi Sad
Prof. Dr. Angela Richter	<i>Martin Luther</i> University of Halle-Wittenberg, Germany
Prof. Dr. Alla Tatarenko	<i>Ivan Franko</i> University of Lavov, Ukrajina
Prof. Dr. Björn Hansen	University of Regensburg, Deutschland
<u>Prof. Dr. Aleš Debeljak</u>	University of Ljubljana, Slovenia
Dr. sc. Boris Dudaš	University of Rijeka, Croatia
Dr. phil. Eugen Christ	Danube Swabian Cultural Foundation in Baden-Württemberg, Germany
Doc. Dr. Ioana Vid	West University of Timisoara, Romania
Prof. Dr. Vesna Požgaj Hadži	University of Ljubljana, Slovenia
Prof. Dr. Renate Hansen Kokoruš	<i>Karl Franzens</i> University of Graz, Austria
Prof. Dr. Ugo Vlasisavljević	University of Sarajevo, Bosnia and Hercegovina
Dr. Silvia Martínez Ferreiro	University of Barselona, Spain, University of Groningen, the Netherlands
Dr. Séverin Guignard	<i>Aix-Marseille</i> University, France

ORGANIZACIONI ODBOR/ORGANISING COMMITTEE

Prof. Dr. Ivana Živančević Sekeruš	Dean
Prof. Dr. Olivera Knežević Florić	Vice-dean for Financing
Prof. Dr. Biljana Šimunović Bešlin	Vice-dean for Education
Prof. Dr. Maja Marković	Department of English Studies
Prof. Dr. Dragan Prole	Department of Philosophy
Doc. Dr. Gordana Ristić	Department of German Studies
Prof. Dr. Eržebet Čanji	Department of Hungarian Studies
Prof. Dr. Ivan Jordović	Department of History
Prof. Dr. Bojana Stojanović Pantović	Department of Comparative Literature
Prof. Dr. Dejan Pralica	Department of Media Studies
Prof. Dr. Jovana Milutinović	Department of Pedagogy
Doc. Dr. Dejan Pajić	Department of Psychology
Doc. Dr. Tamara Valčić Bulić	Department of Romance Studies
Prof. Dr. Laura Spariosu	Department of Romanian Studies
Prof. Dr. Janko Ramač	Department of Ruthenian Studies
Doc. Dr. Anžela Prohorova	Department of Slavic Studies

Prof. Dr. Jarmila Hodolič	Department of Slovakian Studies
Prof. Dr. Pavle Milenković	Department of Sociology
Prof. Dr. Vladislava Ružić	Department of Serbian Language and Linguistics
Prof. Dr. Nikola Grdinić	Department of Serbian Literature

IZVRŠNI ODBOR/EXECUTIVE COMMITTEE

Prof. Dr. Sabina Halupka Rešetar	Department of English Studies
Doc. Dr. Bojana Vujin	Department of English Studies
MA Maja Bjelica Andonov	Department of English Studies
Doc. Dr. Jasna Šakota Mimica	Department of Philosophy
Doc. Dr. Kristina Dragović	Department of German Studies
Dr. Dietmar Unterkofler	Department of German Studies
Prof. Dr. Éva Hózsá	Department of Hungarian Studies
Prof. Dr. Vesna Manojlović Nikolić	Department of History
Doc. Dr. Boris Stojkovski	Department of History
Prof. Dr. Gordana Pokrajac	Department of Comparative Literature
Doc. Dr. Pavle Botić	Department of Comparative Literature
Doc. Dr. Vladimir Barović	Department of Media Studies
Doc. Dr. Jelena Kleut	Department of Media Studies
Prof. Dr. Zoroslav Spevak	Department of Pedagogy
Dr. Milena Letić	Department of Pedagogy
Doc. Dr. Aleksandra Trogrlić	Department of Psychology
Prof. Dr. Nenad Krstić	Department of Romance Studies
Doc. Dr. Diana Popović	Department of Romance Studies
MA Bojana Kovačević Petrović	Department of Romance Studies
Doc. Dr. Virđinija Popović	Department of Romanian Studies
MA Ivana Janjić	Department of Romanian Studies
Dr. Anžela Prohороva	Department of Slavic Studies
Prof. Dr. Ana Marić	Department of Slovakian Studies
Doc. Dr. Snežana Stojšin	Department of Sociology
Doc. Dr. Jovana Čikić	Department of Sociology
Doc. Dr. Dušanka Vujović	Department of Serbian Language and Linguistics
Prof. Dr. Nataša Dragin	Department of Serbian Language and Linguistics
Doc. Dr. Zorica Hadžić	Department of Serbian Literature
MA Iva Tešić	PhD student – volunteer
MA Irina Damjanov	PhD student – volunteer
MA Tomislav Bukatarević	PhD student – volunteer

MA Mile Živković
MA Isidora Gordić
MA Kristina Ivšić
Ljiljana Siriški
Maja Hovanjski
Zoran Milošević
Igor Lekić
Miladin Trifković
Jaroslav Kovač
MA Vukašin Živaljević
MA Jelena Relić
MA Jasna Milošević

PhD student – volunteer
Dean's Office
International Relations Office
International Relations Office
IT Office
IT Office
Publishing Division
Technical Support
Technical Support
Technical Support
Interpreter
Interpreter

RECENZENTI RADOVA/PEER REVIEWERS

Ksenija Šulović, Moises Moreno Fernandez, Olivera Knežević Florić, Milica Andevski, Boris Stojkovski, Goran Vasin, Vladimir Gvozden, Milica Pasula, Danijela Prošić Santovac, Jasmina Klemenović, Gordana Štasni, Aleksej Kišjuhas, Pavle Milenković, Jasna Jovanov, Željko Milanović, Vesna Bogdanović, Ferenc Nemet, Aniko Novak, Ivan Jerković, Dubravka Valić Nedeljković, Vladimir Barović, Srđan Šljukić, Zorica Hadžić, Nevena Varnica, Nada Buzadžić Nikolajević, Ivana Đurić Paunović, Eva Toldi, Nikolina Zobenica, Branka Jakšić Provči, Svetlana Tomin, Nataša Polovina, Milan Ajdžanović, Jasmina Dražić, Željko Marković, Dojčil Vojvodić, Vladislava Gordić Petković, Sonja Filipović Kovačević, Vesna Lazović, Marko Škorić, Gordana Ristić, Sanja Ninković, Radoslava Trnavac, Slobodan Bjelica, Ana Pajvančić Cizelj, Dušan Ristić, Biljana Šimunović Bešlin, Dragica Koljanin, Dragan Prole, Biljana Lungulov, Žolt Lazar, Željko Kaluđerović, Edita Andrić, Sonja Veselinović, Diana Popović, Mihajlo Fejsa, Aleksandar Mudri, Virna Karalić, Slobodan Vladušić, Sanja Paripović Krčmar, Nataša Kiš, Gordana Štrbac, Strahinja Stepanov, Tijana Palkovljević Bugarski, Marina Šimak Spevakova, Olga Panić Kavgić, Predrag Novakov, Sanja Maričić Mesarović, Maja Marković, Kristijan Eker, Jasmina Klemenović, Jasmila Hodolić, Ana Jovanović, Mirjana Pavlović, Aleksandra Hudymac, Marta Falkowska, Bojana Stojanović Pantović, Svetozar Dunderški, Adam Svetlik, Milivoj Alanović

SADRŽAJ
CONTENTS

I LANGUAGES IN CONTEXT	17
Наташа Спасић	
СУФИКСИ ЗА ОЗНАЧАВАЊЕ ЗАНИМАЊА У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ – СТАНДАРД : ЖАРГОН –	19
Kaname Okano	
РУСКИ ДІЄСЛОВА РОТАЦИЈІ З ПЕРСПЕКТИВИ ТИПОЛОГИЈНОГО ПРЕУЧОВАЊА ЛЕКСИКИ	39
Мила Драгић	
ГЛАГОЛИ ИЗ ДОМЕНА ТОПЛОТЕ/ХЛАДОЋЕ КАО ИНТЕНЗИФИКАТОРИ.....	55
Милена Манић	
О РАЗВИТКУ КАТЕГОРИЈЕ ЖИВО/НЕЖИВО У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ	79
Милорад Миљаковић	
КОНЦЕПТ СМЕХА У АСОЦИЈАТИВНОМ СИСТЕМУ РУСКОГ ЈЕЗИКА	91
Јанко Ивановић	
МОДЕЛОВАЊЕ РЕЧЕНИЦЕ СА ПРЕДИКАТСКИМ ИЗРАЗОМ (ПО)ЗВАТИ КОГА	103
Timea Tot	
MANIPULACIJE JEZIKOM U VUČIĆEVOJ I ORBANOVOJ ZAVRŠNOJ KONVENCIJI PREDIZBORNE KAMPANJE 2014. GODINE	121
Соња Миловановић	
ИМПЕРАТИВНОСТ У ПОЕЗИЈИ НОВИЦЕ ТАДИЋА.....	147
Катарина Јанковић Поповић	
УЛОГА ПОЛИТИКИНОГ „КУЛТУРНОГ ДОДАТКА“ КАО ПОСРЕДНИКА У ПРОМОВИСАЊУ РАЗЛИЧИТИХ КУЛТУРА.....	161

II LANGUAGES IN CONTACT 183

Јелена Јосијевић

ЗНАЧЕЊА КОНСТРУКЦИЈА СА КОМПАРАТИВОМ
ПРИДЕВА/ПРИЛОГА И АФИРМАТИВНИМ УНИВЕРЗАЛНИМ
КВАНТИФИКАТОРИМА У СРПСКОМ И ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ 185

Mário Kysel'

FRAZEOLÓGIA V SÚČASNOM POĽSKOM A SLOVENSKOM
MEDIÁLNOМ PRIESTORE 199

Sonja Rodić

THE LEXICAL FIELDS *FAT* AND *THIN* IN ENGLISH AND SERBIAN:
A CONTRASTIVE ANALYSIS 215

Zvezdana Simić

NEMAČKI FRAZEOLOGIZMI SA KOMPONENTOM ZOOMORFNIH
MITSKIH BIĆA I NJIHOVI EKVIVALENTI U SRPSKOM JEZIKU 233

Jasna Kapelan

KREATIVNI PRISTUP PREDAVANJU ENGLLESKIH IDIOMA U
OSNOVNOJ ŠKOLI 247

III LANGUAGE AND IDENTITY 261

Mile Živković

ODNOS IZMEĐU JEZIKA I ETNIČKOG IDENTITETA KOD MAĐARSKE
NACIONALNE MANJINE SA PODRUČJA AUTONOMNE POKRAJINE
VOJVODINE..... 263

Tomislav Bukatarević

VIRTUELNI IDENTITET I JEZIK 279

IV LITERARY CONTEXTS	297
Daniel Pinto Pajares NOS ROBARON LAS PALABRAS: LA LITERATURA COMO FORMA DE SUBVERSIÓN.....	299
Мирела Авдагић ПРЕДСТАВЕ „LIBERTAS“ У РИМСКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ (M. A. LUCANI, <i>DE BELLO CIVILI</i>)	311
Bojana Kovačević Petrović EVROPSKI UTICAJI NA FORMIRANJE MULTIKULTURALNOG IDENTITETA LATINSKE AMERIKE IZ VIZURE KARLOSA FUENTESA	319
Sanja Matković DICKENS'S TIME PORTAL OR THE CONCEPT OF TEMPORALITY IN A <i>CHRISTMAS CAROL</i>	333
Ivan Fedechko MYKHAILO KOTSIUBYNSKY. A TRIP TO THE COUNTRY OF FORGOTTEN ANCESTORS AND A SEARCH FOR ARCHETYPES	345
Maja Novković FEMINIZAM I INTERTEKSTUALNOST U PROZNIM DJELIMA JANE JURÁŃOVE	355
Hargita Gažo BEZDOMNOST I NOSTALGIJA (LASLO VEGEL: „MANJINSKA ELEGIJA”)	369
Olivera Miok ANDREJ MAKIN IZMEĐU MISTIFIKACIJE I NUŽNOSTI: FENOMEN PSEUDO-PREVODA	379
Zlatomir Gajić PESNIK – PEVAČ: OD MITA DO ROKENROLA.....	399

Zuzana Pojezdalová ŠPECIFIKÁ PREKLADU BÁSNICKEJ ZBIERKY CZESŁAWA MIŁOSZA TO DO SLOVENČINY	413
Sanja Paša KNJIŽEVNO DJELO ZADRANINA LUJE ĐURIĆA (1812. – 1861.).....	423
Љиљана Бајац МОТИВ ОГУЂЕНОСТИ У РОМАНУ БОРИСАВА СТАНКОВИЋА НЕЧИСТА КРВ	441
Милена Маринковић ПОЕТИКА АНОНИМНИХ ДУБРОВАЧКИХ ДРАМА ХVII ВЕКА.....	459
Марија Шљукић ФЕНОМЕНОЛОШКИ ПРИСТУП ПРИПОВЕТКИ СТЕВАНА СРЕМЦА ЈЕКСИК АЦИЈА.....	473
Kristina Pranjić RAZUMETI BREZ KONCEPTOV: ONKRAJ RAZUMA, V “ZAUMU” RUSKE AVANTGARDE	487
Giustina Selvelli THE SIEGE AND URBICIDE OF LENINGRAD AND SARAJEVO: THE TESTIMONIES FROM LIDIYA GINZBURG AND DŽEVAD KARAHANAN	501
V PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY IN CONTEXT	513
Dejan Đorđić PREVENCIJA POREMEĆAJA U SOCIJALNOM PONAŠANJU I ULOGA PROTEKTIVNIH FAKTORA U FORMIRANJU REZILIJENTNOSTI	515

VI EDUCATIONAL CONTEXTS..... 539

Kristina Krstić
MOGUĆA POLAZIŠTA U KREIRANJU PARTNERSTVA PORODICE I
PREDŠKOLSKE USTANOVE 541

Ivan Lenard
ZADOVOLJSTVO SURADNJE SA ŠKOLOM – PERCEPCIJA RODITELJA
RURALNE SREDINE 559

Dean Cikovac
ODNOS PEDAGOGIJE I PRAKTIČNE FILOZOFIJE U ANTIČKOJ
FILOZOFIJI 577

Jovana Škorić
KA SOCIJALNOJ INKLUZIJU ROMSKE DECE U OBRAZOVANJU..... 593

Dorotea Vaš
ANALIZA STANJA BUKVARA NA MAĐARSKOM JEZIKU U
VOJVODINI..... 607

VII HISTORY AND CULTURE - CONTEXTS AND INTERTWINING .. 619

Милан Чабрило
ЈЕЛЕНА АНЖУЈСКА У ИСТОРИОГРАФИЈИ – ПАРАДИГМА СПОНЕ
КУЛТУРА И НАРОДА СРЕДЊОВЕКОВНЕ ЕВРОПЕ..... 621

Паулина Човић
ПРИЛОЗИ О ВЕЛИКОМ РАТУ У НЕДЕЉНИКУ *ПРОСВЕТНИ ПРЕГЛЕД*
(1945–2015) 633

Горан Милосављевић
О КОНТИНУИТЕТУ СРЕДЊОВЕКОВНИХ ДРУШТВЕНО-ЕКОНОМСКИХ
ГРУПА У ОСМАНСКОМ ЦАРСТВУ: ВЛАСИ И ВОЈНУЦИ У ОЧИМА
САВРЕМЕНЕ ИСТОРИОГРАФИЈЕ..... 655

Васиљ Јововић
НЕМАЊИЋИ У ПЕРИОДИЦИ НА ПРОСТОРУ ДАНАШЊЕ ЦРНЕ ГОРЕ
(1835-1941) 665

VIII CULTURE AND LANGUAGE IN PHILOSOPHICAL CONTEXT... 681

Goran Rujević
SREDNJEVEKOVNI ARAPSKI LOGIČARI I GRAMATIČKE KATEGORIJE
LOGIKE 683

IX THE INDIVIDUAL, CULTURE, SOCIETY 697

Ana Bilinović
(DE)KONSTRUKCIJA MATRIJARHALNE TEORIJE 699

X CULTURAL CONTEXTS AND THE MEDIA 721

Božana Mirkov
NAČINI UPOTREBE I (SAMO)PROMOCIJE STARIJIH ADOLESCENATA
NA DRUŠTVENOJ MREŽI INSTAGRAM..... 723

Andrea Ratković
ULOGA MEDIJSKOG JEZIKA U IDEOLOŠKIM (RE)KONSTRUKCIJAMA
PROŠLOSTI..... 737

Јанко Ивановић
Филозофски факултет
Универзитета у Новом Саду
yansrbista@gmail.com

УДК: 811.163.41'367
811.163.41'37

МОДЕЛОВАЊЕ РЕЧЕНИЦЕ СА ПРЕДИКАТСКИМ ИЗРАЗОМ (ПО)ЗВАТИ КОГА*

In this paper a syntactic-semantic analysis of verb expression *zvati/pozvati koga* (to call someone), which is realized in certain syntactic connections, was conducted. First, its realizations in a simple sentence with the object-argument expression were allocated and after that its role in a position of direct predicate, which is clause dependent, was analysed. Categoric mark of transitivity of this predicate expression implies inclusion of object argument into its semantic potential and in context of a simple sentence it implies formalization of noun complement in accusative without preposition and adverbial complement with a preposition *u* or *na* (*in* or *on*). The goal of this paper is to show how from lexical semantic noun depends which preposition will be used.

This paper also covers dependant complement clauses that are directed by the verb predicate *zvati/pozvati koga* (to call someone). This research should show how predicate expression *zvati/pozvati koga* (to call someone) establish a complex semantic relation with a predicate of dependant clause, as well as what causes semantic-functional type of dependant clause.

Keywords: Serbian language, linguistics, syntax, semantics, telicity, verb *zvati/pozvati*, preposition *NA*, preposition *U*.

Увод

У раду је извршена синтаксичко-семантичка анализа глагола *позвати*, који се реализује у одређеним синтаксичким спојевима. Прво су издвојене његове реализације у простој реченици с објекатским аргументским изразом, а потом је разматрана његова улога у позицији управног предиката зависне клаузе. При том је показано како његовој полисемантичкој структури

* Овај рад је настао у оквиру докторских студија Језика и књижевности на Филозофском факултету у Новом Саду на предмету Моделовање просте реченице и валентност речи, под менторством проф. др Владиславе Ружић.

одговарају различите синтаксичке позиције и чиме је условљен семантичко-функционални тип зависне клаузе.

Предмет овог рада су, такође, и зависне допунске клаузе којима управља глаголски предикат *позвати*, будући да његов садржај, по правилу, мора бити употпуњен реченичним, без обзира на то што се то не види увек при синтаксичкој реализацији, нпр. *Позвао га је у посету / Позвао га је да га посети, Позвао га је на венчање / Позвао га је да дође или да присуствује венчању*. Ово истраживање треба, између осталог, да укаже на то како предикатски израз *позвати* успоставља сложен семантички однос са предикатом зависне клаузе и чиме је то условљено.

У раду се, такође, испитују начини којима се у српском језику предлошким конструкцијама изражава идеја теличности. Под теличношћу подразумевамо ситуације у којима субјекат реченице учествује у одређеној друштвеној активности, која се типично одиграва у простору одређеним локализатором, односно ситуације у којима субјекат реченице врши одређену радњу над локализатором (објектом те активности) (Ашић 2008).

Предикатски израз *позвати*, комплексне семантике, гради синтаксичке спојеве са именским аргументом у акузативу. Категоријално обележје прелазности овог предиката подразумева укљученост објекатског аргумента у његов семантички потенцијал, а на плану прости реченице формализацију именичке допуне у акузативу без предлога: *Позвао је друга/девојку/мајку*.

Утврђивање опште вредности једне лексичке јединице, једне речи, у овом случају глагола *позвати*, значи утврђивање њене семантичке структуре, њеног значења у оквирима семантичко-синтаксичког система датог језика. Семантичко-синтаксички језички систем састоји се, најпростије речено, од низа парадигматских и синтагматских система узајамно повезаних одређеним законитостима (Гортан Премк 1981: 91).

У анализи и систематизацији примера узимани су у обзир: семантички садржај глагола, обележја и распоред аргумената, везничка средства, кореференцијалност агенса и глаголски облици зависне клаузе.¹ Разматрана је и могућност експлицирања другог именског аргумента (директног објекта) у главној клаузи пред зависним везником, који може бити кореференцијалан

¹ Јасмина Московљевић (2007: 56–116) у својој студији детаљно објашњава параметре који служе за категоризацију појединих глаголских класа, па, између осталих, наводи и ротацију допуна, дистрибуцију комплементизатора.

с агенсом зависне предикације. Корпус је формиран од примера ексцерпираних из књижевних и публицистичких, првенствено новинарских текстова, који чине неетикетирани електронски корпус (ЕК).

Анализа

Глагол позвати

Примери са глаголом *позвати* посматрани су најпре према његовим основним значењским ликовима, али су при томе узета у обзир семантичка обележја, дистрибуираност и хијерархизација именског аргумента, да би се боље сагледале синтаксичке реализације предикатског израза и довеле у везу са семантичким.

У анализи смо пошли од предикатско-аргументске структуре са глаголом *позвати* у простој реченици и утврдили да њој одговарају три значењска типа.² Јасно је да објекатски аргумент с обележјем аниматност (живо) представља зависну предикацију (тзв. пропозитивни аргумент), која је имплицирана непосредно или посредно именичком лексемом. Тако се уводи 'дубински' реченични предикат типа *доћи*: *Позвао га је у кафану / Позвао га је да дође у кафану*.

– позвати + Обј_z (кога)³

Значење глагола *позвати* описано је у РСЈ на следећи начин: 1) „гласом, покретом или гестом упутити некоме позив да дође и сл.“, 2) „упутити некоме усмени или писмени позив да би што обавио“, 3) „службено наложити некоме да се јави, да дође на одређено место“. У раду се првенствено бавимо првим значењем глагола, тј. оним примерима код којих се допуна у акузативу може развити у зависну финалну клаузу са глаголом типа *доћи* као њеним предикатом. Оваквој семантичкој дефиницији одговара следеће основно синтаксичко-семантичко окружење:⁴

² Упореди са семантичким дефиницијама у лексикографској обради тог глагола у једнотомном *Речнику српскога језика*.

³ У раду су узети следећи симболи: Arg – за аргумент, P – за предикат, Обј – објекат, Nom – номинатив, Akuz – акузатив, ComplCl – комплементна клауза, Prez – презент, а индексима су означени први и други аргумент и предикат главне и зависне клаузе.

⁴ Шире окружење укључује просторну и временску детерминацију, која је иначе имплицирана самом лексемом *позвати*.

$\text{Arg}_{1z}(\text{Nom: ко}) + \text{P} + \text{Arg}_{2z}(\text{Акuz: кога})^5$

У улози онога који позива је човек који свесно узима улогу првог партиципанта (учесника), а у позицији другог, објекатског партиципанта, такође је човек обухваћен датим чином.

Предлози у и на уз глагол позвати

С обзиром на лексичкосемантичка својства предлози се могу поделити на димензионалне и недимензионалне. Значење првих обележава својеврсна мерљивост (димензионалност). С обзиром на особине те димензионалности они могу бити подељени у две групе: прву чине просторни (локални), а другу чине временски (темпорални) предлози. Недимензионалним предлозима својствено је неко од апстрактнијих значења, тј. значења која се тичу комплекснијих логичких односа⁶ (Прањковић 2001: 7).

Основна и најчешћа значења предлога су просторна. Из њих су се најпре развила временска, а потом и недимензионална. То се види и по томе што већина предлога у српском језику има и просторна значења, а такви су и предлози *у* и *на*.

Поставља се питање како објаснити значења ових, али и осталих предлога. Даринка Гортан-Премк (1984: 36) покушала је у вези са овим да објасни које су лексичке особине предлога, каква су њихова граматичка својства и који би модел дефиниције одговарао и лексичком и граматичком садржају предлошке речи. Предлоге убрајамо у синсемантичне речи, у семантички несамосталне речи, заједно са везницима, бројевима, заменицама, узвицима и речцама. Семантички садржај предлога видимо, најопштије речено, у означавању релације између именичког појма у каквом падежном односу и управног члана синтагме. И означавање односа према именичком појму сматрамо примарном лексичком особином предлога, а

⁵ Овде су дати реакцијски типови ради прегледности и семантичког обележја саме допуне. Сам глагол је индексан бројем који указује на његов семантички лик.

⁶ Таква су, на пример, значења модалности, инструменталности, кумулативности, ексклузивности, социјативности, трансгресивности, партитивности, финалности, каузалности, кондиционалности, итд.

означавање односа именичке речи према управном члану синтагме сматрамо граматичким својством предлога.⁷ (Гортан-Премк 1984: 37)

Такође, граматичка својства предлога огледају се у обележавању падежних односа у које ступа именичка реч у зависности од семантике управне речи и валентности коју она има⁸ (нпр. акузативна граматичка својства предлога *на* у примеру *стављам књигу на сто* према локативним у примеру *књига је на столу* и лексичка својства предлога *на* у наведеним примерима према истим с предлогом *у* – *стављам књигу у сто* и *књига је у столу*).

С друге стране, глагол *позвати* је глагол сложене рекције, те се уз обавезни директни објекат употребљава и допуна исказана предлошко-падежном конструкцијом у акузативу са предлогом *у* или *на*. Који ће од ова два предлога бити употребљен умногоме зависи и од лексичке семантике именице, што ћемо покушати и да утврдимо на основу примера ексцерпираних из електронског корпуса српског језика.

Основна функција сваког просторног предлога је да изрази спацијални однос између два ентитета, локализатора и објекта локализације. Тај однос по својој природи може бити статички или динамички, а у геометријском смислу простији или сложенији. У новијој лингвистичкој литератури уочено је и то да поред спацијалног значења неки просторни предлози могу, у одређеним контекстима, добити и додатне интерпретације, које упућују на специфичне врсте функционалних односа у којима се налазе субјекат реченице и допуна предлога.

Оно што је очигледно је то да избор предлога не зависи од тога да ли је глагол статичан или динамичан. Како онда објаснити чињеницу да се са неким именицама јавља предлог *на*, а са другима *у*?

Покушајмо да ову разлику објаснимо семантичком природом самих предлога. Предлози *на* и *у* могу се сматрати семантички врло једноставним, јер су за њихово дефинисање довољни базични мереотополошки предикати

⁷ Нпр. предлог *на* означава примарно, лексички *горњу површину каквог предмета* и секундарно, граматички *површину на коју неко/нешто доспева или на којој се неко/нешто налази*.

⁸ Валентност схватамо као способност глагола (и неких других речи) да управљају односом речи које се за њих везују, а рекцију као валентност директног типа, односно шире схваћено објекатског типа (Гортан-Премк 1977: 237-246).

(Ашић 2008). Међутим, чињеница да ова два предлога нису сасвим значењски испражњена, као и чињеница да теличка интерпретација не негира спацијалну интерпретацију, већ се надовезује на њу, објашњава зашто се са неким ентитетима употребљава *на*, а са неким *у*.

У првом случају ради се о дводимензионалним просторима без јаких граница (попут *поља, плажа и тијаца*), док се у користи за стриктно дефинисане затворене тродимензионалне просторе (као што су *зграде, школе, болнице*).

Душка Кликовац прави разлику између именица којима се означава простор, при чему издваја тзв. *садржатеље*, уз које се јавља предлог *у*, и тзв. *носителе*, уз које се јавља предлог *на*.

Садржавање у просторијама и зградама илуструје велика група примера. То су просторије различитих врста и намена. Корпус наводи потврде за многе: поред *салона, трпезарије, купатила, оставе, тамнице, пећине, легла* итд., ту су и *сала, дворана, атеље* и сл. У неким случајевима није јасно да ли је у питању просторија или зграда *штала, појата, амбар, складиште* и сл. Реч може бити и о ограниченим просторима у оквиру зграде: *приземље, подрум, подземље, поткровље*⁹, као и о целини састављеној од више просторија: *стан* (Кликовац 2000: 59).

Поред просторија, *садржатељи* могу бити и зграде: *кућа, чатмара, колиба, зграда, кула, вишеспратница, тврђава, бункер, здање, навилон, палата* итд. Истој категорији припада и зграда у нестајању: *рушевине* (Кликовац 2000: 60).

Осим наведених грађевина-садржатеља, предлог *у* се, како запажа Душка Кликовац, јавља и уз именице које означавају неке институције као што су: *касарна, војна база, хотел, хан, школа, гимназија, позориште, биоскоп, музеј, библиотека, фабрика, болница, санаторијум, кафана, кантина, затвор, логор, манастир, црква, џамија* итд.

⁹ *Таван* се, за разлику од *поткровља*, концептуализује као *носи*тељ и употребљава с предлогом *на*, несумњиво због тога што је издигнут у односу на човекову уобичајену локацију. Насупрот томе, присуство крова на менталној слици јасно одређује *поткровље* као *садржатељ* (Кликовац 2000: 60).

Све ово потврђују и примери са предлогом у из електронског корпуса:

- (1) Симовић каже да је Вукојевић тада отишао, а убрзо га је супруга позвала назад у стан, јер је имао хитан телефонски позив. (ЕК)
- (2) Шерон је и њих позвала у спаваћу собу да би им саопштила то исто. (ЕК)
- (3) „Касније ме је Иван В. Лалић, уредник „Просвете“, позвао у ту издавачку кућу, у којој сам и пензију дочекао“, каже Добрило Николић. (ЕК)
- (4) Вишњевски се решио да је пропусти – позвао је у своју кућу, и представио јој своју многу незакониту децу. (ЕК)
- (5) Уплашила сам се и за судбину целог позоришта, а не само једне представе и позвала у министарство управника Динуловића и редитеља Соју Јовановић. (ЕК)
- (6) Тек касно, око једанаест часова, навратио је до Павке Жухрај, позвао га у двориште и нечујно га упитао: „Због чега је код вас данас био претрес?“ (ЕК)
- (7) Данас је Дан победе, па су нас Руси позвали код њих у камп на журку. (ЕК)
- (8) А њег, Селима, позвали су једнога дана у општину са обема женама. (ЕК)
- (9) Непознати човек је пришао девојчици и позвао је у ауто. (ЕК)
- (10) Хитну помоћ су позвали у школу и нико није био спреман на оно што их је дочекало. (ЕК)

У већини примера предлог у се јавља уз именице које се везује за неки тродимензионални простор (нпр. *соба, стан, камп, кућа, општина, министарство*), док се именице које се јављају са предлогом *на* везују за неки дводимензионални простор без јаких граница (нпр. *поље, плажа, пијаца*)¹⁰ или за именице којима се означавају неки догађаји (*вечера, ручак, састанак, самит, журка, разговор* и сл.), на којима ће лице које је позивано

¹⁰ Душка Кликовац (2000: 79) сматра да то пре свега могу бити ограђене површине (*двориште, борилиште, тор* и сл.), затим ограничене површине – омеђене административним границама (*држава, општина* и сл.) или природним (*пустиња, камењар* итд.). Ауторка, такође, наводи да се неке од ових именица употребљавају и са предлогом *на*, али се у том случају идеја о граници локализатора потискује у други план.

имати учешћа и бити један од партиципаната. Дакле, од лексичке семантике именице зависи како ће бити исказана друга допуна глагола.

Примери са предлогом *на*:

- (1) Још малолетни престолонаследник Александар Обреновић позвао је на свечану вечеру три своја намесника и све министре. (ЕК)
- (2) Да би се ипак обештетио, позвао је на вечеру Радована, према коме је имао једну готово женствену слабост. (ЕК)
- (3) Професор др Николић понудио је да на овом факултету ради даља лабораторијска испитивања својих проналазака и позвао га на симпозијум ради промоције уређаја којег је изумео. (ЕК)
- (4) После пет месеци водитељ једне руске ТВ станице позвао га је на разговор уживо. (ЕК)
- (5) Каже, средином 1911. године позвао га је на ручак и поверљив разговор Светозар Боторић, трговац и власник хотела „Париз“. (ЕК)
- (6) Проширен састав лидера Јужна Кореја позвала је на самит Г-20 и лидере пет држава које нису чланице ове групе. (ЕК)
- (7) Кинеска војска је позвала САД на састанак и ми у томе видимо позитиван сигнал да су Кинези спремни да обнове редовни војни дијалог. (ЕК)
- (8) Иако се поп дива Мадона никада није стидела да покаже своје полуголо тело, ипак је фотографија којом је позвала фанове на концерт у Мајамију многе изненадила. (ЕК)
- (9) Он је дао неко објашњење да су му рекли да га је доктор, кога је позвао на прославу, тражио пре него што су се око четрнаест часова срили. (ЕК)

Посебно су занимљиви ретки случајеви кад именица допушта оба предлога. Такав је случај нпр. са именицама које упућују на запремине испуњене водом, које се могу посматрати и као површине. Када је са њима употребљен предлог *на*, оне, уколико им то лексичка структура допушта, имају теличку интерпретацију:

– Позвао га је (да иду) на базен/море/реку/језеро.

Када се ове именице употребе с предлогом *у*, значење је искључиво спацијално, тј. субјекат је уроњен у воду:

– Позвао га је (да уђе) у базен/море/реку/језеро.

Скренули бисмо овде пажњу на конструкцију *на море*, која је постала готово идиоматична и не подразумева било какав контакт са водом. Такође, у њој именица *море* никада не упућује на неко одређено море, које би могло бити антецедент анафоричној заменици, већ на боравак на мору:

- Позвао га је да иду на море. Оно је петсто километара удаљено од Новог Сада.

Слично понашање уочили смо и код именице *село*. Док конструкција у *село* има спацијални карактер и односи се на неко прагматички одређено, познато село, конструкција *на село* има идиоматско значење: *отићи у природу, заменити градски начин живота сеоским* не може анафорички упућивати на одређену насеобину, нпр.:

- А: Позвао га је да иду у село. Б: Да ли је то село у коме живи његова бака?
- А: Позвао га је да иду на село. *Оно се налази поред Ниша. /*У њему жели да проведе викенд.

Осим овог има и других изузетака, а то потврђују следећи примери:

- (1) Убрзо га је краљева наредба позвала у двор, отишла сам у своје одаје, али сам била веома узбуђена и целе ноћи нисам ока склопила. (ЕК)
- (2) Већ његов отац Аталос I позвао га је на свој двор и одликовао га својим пријатељством. (ЕК)

Видимо да се уз именицу *двор* јављају оба предлога, иако бисмо на основу претходних примера очекивали да се уз ову именицу јави предлог *у*. Вероватно на избор предлога утиче и семантика саме именице, јер се двор сматра узвишеним местом, те због тога долази до замене предлога *у* предлогом *на*. Слична је ситуација и са именицама *факултет* или *универзитет*. Ове именице означавају институције вишег степена, односно места која се везују за виши ниво образовања, те отуда и употреба овог предлога. (*Идем на факултет*, а не *Идем у факултет*).

И Душка Кликовац запажа да институције могу бити и *носителји*: *на универзитету, факултету, академији, клиници* итд. Како примећује и

Стевановић, реч је о високим школама (уз називе основних и средњих школа уобичајен је предлог у), неким културним установама, као и другим местима која имају „висок значај“ за човека (1979: 490–492). Додали бисмо да је у већини случајева у питању ниво образовања које дају (или подразумевају) наведене институције. Наиме, типичан *носител* је издигнута површина, а институције које дају „високо“ образовање или које се „високо“ вреднују концептуализују се као издигнуте у односу на ниво којим се човек уобичајено креће (Кликовац 2000: 63).

Увидом у знатно обимнији корпус могли бисмо уочити како семантика именице утиче на избор предлога, што ће и бити предмет мог даљег истраживања.

Глагол позвати у конструкцијама с немобилним презентом

– P₁ (позвати) + Obj (Акuz: живо) + CompCl (да + Prez)

Предмет овог рада су и реченице са обавезно немобилним презентом, чији агенс може бити једнак објекту глагола *позвати* или пак агенс зависне клаузе (Ag₂) може бити у плуралу, тј. да се укључи у агенс управне клаузе (Ag₁). Иначе, термин *немобилни презент* односи се на случајеве када је немогуће заменити презентски облик одговарајућим конјугационим облицима за одређивање прошлог односно будућег времена. Да је улога глагола *позвати* као управног предиката зависне клаузе комплексна, показаше нам и анализа примера.

Зависна реченица са везником *да* најфреквентнија је у служби допуне глаголу који функционише као предикат неке друге реченице. У таквом случају синтаксичко својство немобилности презента бива у првом плану условљено значењем глагола коме реченица са *да* служи као допуна (Ивић 1970: 43).

Презентом уз везник *да*, иначе, сигнализира се да ће се нешто догодити у временски неодређеном периоду, што се имплицира семантичком јединицом: *да буде, да се деси то* (Ивић 1970). Клаузу уводи *да* са презентом, при чему агенси двеју предикација могу бити идентични Ag₁ = Ag₂, али и не морају Ag₁ ± Ag₂. Оваквим реченицама са глаголом *позвати* у управној клаузи имплицирано је финално значење, јер неко позива некога „са циљем“ да дође или уради нешто.

Зависна клауза уз глагол *позвати* се на функционално-семантичком плану може сматрати индиректно финалном, јер глагол *позвати* имплицира акцију кретања, која има финални карактер, нпр. *Позвао га је да га посети*.

– P₁ (позвати) + ComplCl (да + Prez)

Оваквој реализацији глагола *позвати*, који управља зависном клаузом, одговара, такође, прво значење дато у РСЈ с обзиром на то да се зависна клауза уводи глаголом типа *доћи*.

Клауза са везником *да* и презентом уз *позвати* има специфично финално значење када је у главној реченици експлициран директни објекат са семантичким обележјем живо:

Тако имамо следећи синтаксички образац:

– Arg_{1z} + P₁ + Arg_{2z} (Акuz: кога, шта) + ComplCl (да + P₂: Prez).

Оваквим типом зависне клаузе управља глагол сложене рекције *позвати*. Овај и њему слични глаголи означавају радње адресоване на кога, односно вршене с каквом мотивацијом да објекат постане вршилац активности.

Носилац „прижељкиване“ активности обично је други учесник у ситуацији, односно објекат управне клаузе постаје субјекат зависне клаузе. Међутим, то могу бити и оба партиципанта истовремено (коагенси) ако се иницира таква активност која се може реализовати у заједници с оним коме је она намењена.

Јасно је да је свесна активност позивања увек окренута каквом циљу, а његова реализација, тј. завршетак самог циља позивања (нпр. долазак другог учесника), може допринети остварењу планиране радње, односно намере субјекта.

Када је предикат зависне клаузе дат у облику једнине, у таквим реченицама је у потпуности јасно да је објекат управне клаузе вршилац радње у зависној клаузи, а то потврђују и примери из електронског корпуса:

(1) После неколико приватних часова он ме је позвао да се придружим његовим ученицима латинског и грчког језика. (ЕК)

(2) Леове личне прилике биле су језуиту ускоро познате и састанак се завршио тиме што је Унтерпертингер позвао Леа да га посети у Педагошком заводу. (ЕК)

(3) Северина га је позвала да присуствује њеном венчању. (ЕК)

(4) Породица Флус, која је, такође, трговала текстилом и пријатељевала са Фројдовима, позвала је шеснаестогодишњег Сигмунда да проведе лето код њих, у родном месту Фрајбергу. (ЕК)

(5) Указујући на бројне пропусте у току претреса, Фонд је у саопштењу позвао Врховни суд Косова да врати предмет на поновно суђење. (ЕК)

(6) При крају обеда, Шатле је позвао свог супарника да декламује оду Сарданапал на умору, која се тада сматрала за ремек-дело. (ЕК)

(7) Чедомир Јовановић позвао је Велимира Илића да поднесе оставку и то схвати као шансу да добије више времена за шутирање новинара. (ЕК)

(8) Министар Саша Драгин позвао је прерађивачку индустрију да помогне примарним пољопривредним произвођачима повећањем цене откупа за њихове производе. (ЕК)

(9) „Надам се да ћемо ускоро потписати и споразум о полицијској сарадњи“, рекао је Дачић и позвао белгијског колегу да посети Србију. (ЕК)

(10) Како преноци АТА, Јеремић је позвао албанског колегу да званично посети Београд, што је шеф албанске дипломатије са задовољством прихватио. (ЕК)

Међутим, када се директни објекат са обележјем живо у управној клаузи јавља у облику јединице, могуће је да предикат зависне клаузе буде у облику множине. Тада се оба партиципанта могу истовремено сматрати субјектима, тј. коагенсима, јер је реч о таквој активности у којој оба агенса имају учешћа, што се види и из следећих примера:

(1) Када јој је рекао и позвао је да иду у шуму, где ће се формирати партизанске јединице за отпор непријатељу.¹¹ (ЕК)

(2) А Гроздин је позвао Павла да седну пред кућу, за ракију, испод дудова. (ЕК)

(3) Председник Косова Фатмир Сејдиу позвао је Бориса Тадића да се састану, уз „снажно присуство међународне зајднице“. (ЕК)

(4) Пилот ме је позвао у кабину да попијемо виски. (ЕК)

¹¹ Овде је на основу саме реченице јасно да ће њих двоје заједно отићи у шуму, што није увек случај, а то потврђују остали примери.

Када се директни објекат из управне калузе јавља у облику множине, онда функцију субјекта у зависној клаузи могу имати оба партиципанта истовремено или само други партиципant, тј. објекат управне клаузе. Да бисмо закључили да ли агенс управне клаузе узима учешће у реализацији друге радње, морамо узети у обзир шири реченични контекст, нарочито када се у функцији предиката зависне клаузе јављају повратни глаголи који уз себе имају речцу *се*. Тада на основу саме реченице није могуће утврдити да ли су Ag_1 и агенс Ag_2 заправо коагенси зависне клаузе и таквих примера је највише, нпр.:

(1) Вучић их је позвао да дођу у Владичин Хан наводећи да ће тамо после десетина година почети људи да се запошљавају. (ЕК)

(2) Зјуганов је, у знак протеста, позвао своје партијске другове да се одрекну свих руководећих функција у Парламенту. (ЕК)

(3) „Демофест“ је више од културе – изјавила је Габријела Крмпотић, загребачка продуценткиња, и позвала политичаре да дођу у Бањалуку и узму часове од младих из БиХ, Словеније, Хрватске, Србије и Македоније. (ЕК)

(4) Немачка канцеларка Ангела Меркел је, после терористичких напада у Француској и Данској, позвала Јевреје да остану у Немачкој и изнела им подршку и захвалност. (ЕК)

(5) Убрзо нас је позвала да уђемо у кућу. (ЕК)

(6) Мејлом је позвала своје пријатеље да дођу код ње и са собом понесу вино и кавијар. (ЕК)

(7) Брзо је позвао калуђере да оду и виде шта је.¹² (ЕК)

(8) Залм је позвао земље произвођаче да повећају испоруке на светско тржиште да би подржали развој светске привреде. (ЕК)

(9) „Сви смо позвани да носимо крст и наш је крст веома тежак и зато вас позивам да га заједно носимо“ поручио је Иринеј епископима. (ЕК)

(10) Генерални секретар Арапске лиге Есмат Абдал Мегид осудио је израелску „бруталну агресију“ и позвао Уједињене нације да предузму

¹² Код овог примера нисмо сигурни да ли је субјекат управне клаузе коагенси зависне предикације. Наиме, без ширег контекста немогуће је утврдити да ли ће они (калуђери) сами отићи или ће им се придружити и агенс главне реченице. Стога можемо рећи да овај облик множинског агенса понекад може ван контекста бити тумачен на два начина: као истоветан објекту радње позивања или као коагенси, тј. заједнички субјект зависне предикације.

„хитне кораке“ како би се на палестинске територије упутиле међународне снаге заштите. (ЕК)

(11) Председник СРЈ Војислав Коштуница позвао је све грађане да помогну успостављању правне државе, реда и мира. (ЕК)

(12) Плавокоси је мудро ћутао, а новопостала бака позвала нас је да сиђемо доле. (ЕК)

Постоје и примери у којима се оба партиципанта могу сматрати вршиоцима радње означене предикатом зависне клаузе у коју је укључен „објекат“ позивања:

(12) Позвао их је да се виде у граду. (ЕК)

(13) Она их је позвала да се друже како би побољшали њихове односе. (ЕК)

(14) Јелена Ђоковић у свом обраћању, малишане је позвала да се загрле објаснивши им да је љубав међу друговима веома важна.¹³ (ЕК)

(15) И тек што је њихово познанство отпочело, позвали су их да вечерају (заједно) код њих у Харлијевој улици, где су узели под закуп за три месеца једну врло лепу кућу. (ЕК)

(16) Дошавши у Рудник 19. фебруара, Карађорђе је одмах позвао Турке Рудничане на разговор.¹⁴ (ЕК)

(17) Очекујући мужа, Пелагија је туговала, осећала досаду без друштва, па је због тога у петак позвала сусетке да прекрате време.¹⁵ (ЕК)

(18) Lider групе није крио одушевљење резултатима, па се нашалио тако што је позвао све фанове да оду заједно са њим на кафу. (ЕК)

Као што можемо видети из последњег примера, понекад је реализација заједничке радње наглашена употребом социјативног инструментала.

Треба посебно напоменути да је у оваквим ситуацијама презент немобилног карактера и да се лако може заменити потенцијалом (уп. *Позвао их је да би се видели у граду*). Замењивање презента потенцијалом има овде за циљ да се нагласи намера агенса управне клаузе како би дошло до

¹³ Код овог, као и код претходна два примера, узајамно-повратни глагол нам указује на то да су оба партиципанта коагенси зависне предикације.

¹⁴ Позвао их је да разговарају.

¹⁵ Могли бисмо рећи: *Позвала их је да са њом прекрате време*.

реализације заједничке акције чији су актери и агенс управне имплициране активности и објекат на кога се односи та активност.

Закључак

У овом раду акценат је стављен на то како се граде синтаксички спојеве са глаголом *позвати* у простој и сложеној реченици српског језика и како се то може довести у везу са семантиком именица које се јављају као његова допуна. Посебно су анализирани примери када овај глагол уводи зависну клаузу, као и примери у којима се јављају предлози *у* и *на*, при чему смо покушали утврдити како од лексичке семантике именице зависи који ће од ових двају предлога бити употребљен.

Да глаголска лексема *позвати* има комплексну семантику и синтаксичку реализацију у датом контексту, показало је ово истраживање којим је обухваћен корпус стандардног српског језика формиран од примера из књижевноуметничког и публицистичког дискурса. Повезивањем значења ове лексеме са њеним граматичко-лексичким окружењем и ширим контекстом, утврдили смо неке релевантне параметре којима су регулисане њене употребне вредности. Подаци о рекцијском окружењу глагола и категоријалном обележју самог глагола морају бити усклађени са њиховом семантичком интерпретацијом, а тај план, као и шири, прагматички, може бити релевантан у опредељивању за одређени синтаксички израз.

Такође, закључили смо да се теличка значења предлошких конструкција у српском језику јављају и са предлозима врло једноставне спацијалне семантике, као што су предлози *у* и *на*. Теличко значење се у њима јавља као резултат садејства више семантичких фактора, при чему веома важну улогу има лексичко значење саме именице уз коју се један од ових двају предлога јавља.

У свом основном значењу глагол *позвати* остварује предикатско-аргументску структуру са два персонална аргумента: *неко позива некога*. То, дакле, подразумева чин у коме имамо два партиципанта, од којих први свесно узима улогу онога који позива, а други има улогу објекта као „циља“ позивања, тј. онога „чији се долазак“ очекује. Тај предикатски израз отвара место и аргументу спацијалног типа, који се формализује као предлошки акузатив.

Такође, утврдили смо и то да предикатски израз *позвати* отвара место зависној реченичној предикацији, којом се употпуњује његов семантички

садржај. Јасно је и да објекатски аргумент из управне клаузе имплицира реченични предикат типа *доћи* уз агенс који је, по правилу, идентичан персоналном објекту позивања, односно могао би бити инкорпориран у клаузу типа: *Позвао га је (да иду „заједно“) у позориште*.

Питањима структурирања зависних допунских клауза и утврђивањем семантичких односа који се успостављају међу њиховим предикацијама треба посветити више пажње у будућим истраживањима. Основни циљ овог истраживања јесте да се на примеру глагола *позвати* у одређеном синтаксичко-семантичком контексту укаже на вишеструке начине повезивања дате глаголске лексеме с именским, односно реченичним допунама.

ИЗВОРИ

<http://www.korpus.matf.bg.ac.rs>

ЛИТЕРАТУРА

- Гортан-Премк, Д. (1977). О неким питањима двојачке глаголске рекције. *Јужнословенски филолог*, XXXIII, 237–246.
- Гортан-Премк, Д. (1981). О неким проблемима синтаксичке норме у речнику САНУ. *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 10/1, 91–95.
- Гортан-Премк, Д. (1984). Обрада предлога у великим описним речницима. *Лексикографија и лексикологија*, Нови Сад – Београд: Матица српска, 35–41.
- Ивић, М. (1970). О употреби глаголских времена у зависној реченици са везником *да*. *Зборник МС за филологију и лингвистику*, XIII, 1, 43–54.
- Ивић, М. (2001). Неки увиди у конструкције типа *чекати некога/на некога* и *заборавити нешто/на нешто*. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, XLIV/1–2, 7–11.
- Московљевић, Ј. (2007). *Огледи о глаголској поткатегоризацији*. Београд: Чигоја штампа.
- Петровић, В. (2002). Допунска синтагма с предлогом *на* у речнику. *Дескриптивна лексикографија стандардног језика и њене теоријске основе*, Нови Сад – Београд, 219–225.

- Речник српскога језика* (ред. и ур. Мирослав Николић), Нови Сад: Матица српска, 2007.
- Ружић, В. (2009). Глагол типа *чекати* као управни предикат. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, ЛП/1, 191–204.
- Стевановић, М. (1979). *Савремени српскохрватски језик II: Синтакса*. Београд: Научна књига.
- Ашић, Т. (2008). *Espace, temps, préposition*. Droz : Genève.
- Ivić, M. (2002). *Red reči : lingvistički ogledi, četiri*. Beograd: „Biblioteka XX vek“ : Čigoja štampa : Knjižara „Krug“.
- Klikovac, D. (2000). *Semantika predloga*. Beograd: Filološki fakultet.
- Pranjковић, I. (2001). *Druga hrvatska skladnja*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Pranjковић, I. (2007). Glagoli govorenja i njihove dopune. *Зборник Матице српске за славистику*, 71–72, 133–140.